

החווה הסינית

המפקדים של כוחות הסיור ושל צנחני המילואים מחטיבת השריון של אמנון לא ידעו, בצאתם לפרוץ הציור אל ראשי-הגשר, כי מולם ניצב מיתחם על-חטיבתי ענק. לכן הם נקלעו למלכודת-איש. אור ליום שלישי, 16 באוקטובר 1973, נתעוררה חדרה בקשר לגורלו של ראשי-הגשר בדווייר-סואר. יחידות הצנחנים, שחצו את התעלה שעות ספורות קודם לכן ונערכו על-ימנת לקדם אפשרות של מתקפת-נגד מצרית, לא ידעו, כי צירי-התנועה, המובילים אליהם, נחסמו על-ידי המצרים.

מרגע שנתקבלה הידיעה, כי הציור חסום, הורה אריק שרון, מפקד האגודה שצלחה, ל"א. מח"ט השריון, לפתוח את הציורים ככל מחיר. א. שיגר את השריונאים שלו, שלא ידעו מנוחה מאז החלה המלחמה, לעבר הציורים החסומים. הוא ידע, כי מוכרחים לפרוץ אל ראשי-הגשר. הוא אפילו לא העז לחשוב על אפשרות של כישלון. בקולו השקט ומלא הסמכות פקד על כוחות השריון ועל הצנחנים, שטופחו אליהם, לנוע לעבר הציורים החסומים.

כוח-הסיור של יואב, שניסה לפרוץ את הציור החסום, נתקל בטנקים ובמארב חי"ר נושא טילים. יואב ואנשיו נכנסו ללחימה מטווח קצר ביותר. טנקים וגמ"שים נפגעו והחלו בוערים. מקולו של יואב במכשיר-הקשר לא ניתן היה לדעת, כי הוא נמצא במצוקה. הוא ניהל את הקרב בשקט ובקול צלול, שלא ניתן היה לחוש ממנו את אכזריות הקרב. כרבע-שעה אחרי שנכנס לתקיפה מכיוון התעלה, אליה פרץ שיגות ספורות קודם לכן, נפגע יואב. במכשיר-הקשר דיווח אחד מאנשיו: "המפקד נהרג".

אל הציור החסום יצא גדעון גלעדי עם כוח של שמונה טנקים. גדעון, שטופח לחטיבת א. בליל הצליחה, הכיר היטב את גיורת-הפריצה מן התקופה, בה שירת באיוור התעלה. הוא הגיע אל השריון אחרי שהשלים שירות סדיר בצנחנים כקצין. במל-חמת ששת-הימים נפל אחיו הצעיר אמנון, שהיה מפקד פלוגה בשריון. גדעון נדר נדר: לפקד על הפלוגה של אחיו. ואכן, הוא עבר הסבת שריון ותוך זמן קצר הגיע לגדוד - ואל הפלוגה, שעליה פיקד אחיו.

בצומת "עכביש" - "לכסיקון" נפתחה לעבר גד-עון אשית-ופת. הוא ניהל קרב שריון-בשריון מטווח חים ועירים ביותר, לעתים מטווח אפס ממש, כאשר ה"פוטונים" שלו מתחככים בטנקי ה"טי" המצרים. סמוך לשעה 04.00 לפנות-בוקר דיווח גדעון: "יש לי הרבה נפגעים אבל הכל בסדר. מתא-רגן ופותח את הציור, אוסף כמה טנקים וממשיך". גדעון הסתער על הצומת וכעבור מספר דקות דיווח לנתן, מפקד כוח צנחני-המילואים, שטופח לחטיבת אמנון, כי הצומת פתוח. נתן, חבר משק בית-השיטה, הורה למפקדי ששת ה"חל"מים שלו, לנוע בתנועת איגוף לעבר מקורות-האש המצריים. תוך כדי תנועה שמע נתן במכשיר-הקשר את קולו של גדעון: "יורים עלי מכל הכלים" - והכל נדם. מעוצמת האש, שנורתה לעבר הטנקים, העריך נתן, כי כוחות השריון נקלעו למארב. או לא ידע עדיין, כי הוא נמצא סמוך למיתחם ענקי של האויב, השולט באש על הציורים. הוא שיער, כי מדובר בהתנגדות של כוח קטן-יחסית, מצוייד בנשק נגד טנקים, שעליו יוכל להתגבר.

נתן גם לא שיער באותן דקות, כי הוא נלחם באחד מקרבות-המפתח של המלחמה כולה בחזית

הדרום.

בתדריך, שניתן למפקד כוח הצנחנים, לא היתה כמעט התייחסות לכוח המצרי, החולש על השטח. איש מן המפקדים לא ידע מה צופנת לו ה"חווה" באותו לילה. נתן הורה לאנשיו להישב באש מכל הכלים לעבר עשרות עמדות-הירי של המצרים. תוך כדי נסיונות להיחלץ מן המלכודת בחיפוי הדדי של ה"חל"מים, שנעו במאסף נשמע קולו של גדעון הלוי: "אני נתקע".

נתן: "תנסה להתגבר".

גדעון: "ממשיך להתקדם בקצב איטי... יורים עלי... יש לי נפגעים".

נתן הורה לישש ה"חל"מים, שנעו בחוז, להסתובב כדי לסייע בחילוץ ה"חל"ים של גדעון. בתנועת הסיבוב נפגע מטיל ה"חל"ים, שעליו פיקד יונתן קפלן. לוחם אחד נפצע ורופא היחידה, ד"ר נפתלי הדס, שהיה ב"חל"ים, מיהר לטפל בו.

יונתן, בנה הצעיר של משפחת קפלן, הגיע למלחמה מרומא. זמן קצר לפני המלחמה נפטר אביו, בעת ניתוח לב-פתוח. מותו של האב היה חוליה נוספת בשרשרת אסונות, שפקדו את המשפחה: אבנר, אחיו הבכור של יונתן, נספה באסון בקיבוץ תל-קציר; אמו נפטרה אחרי מחלה קשה ואחיו יוסי, דביטון בצנחנים, נפל במרדף בבקעת-הירדן.

יונתן תימך את ה"חל"ים בקור-רוח והצליח לח-מוק מן הטילים ומהאש הכבדה, שנפתחה עליו. (כעבור ימים אחדים, בפעולה של יחידתו, ממערב לתעלה, נפגע יונתן מפגז - ונהרג).

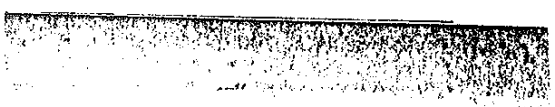
נתן העריך, שעם הכוח המצומצם שכרשותו לא יצליח לכבוש את המיתחם. באותן שעות לא ידע עדיין, כי מדובר במיתחם על-חטיבתי. כל מחשבו תיו התרכזו באפשרויות החילוץ של אנשיו הלכו-דים. הוא הורה לאנשיו לקפוץ מן ה"חל"מים ולת-פוס מחסות בגוף התעלות.

האש המצרית הכבדה מנעה כל אפשרות לחלץ את ה"חל"ים הלכוד של גדעון הלוי. כל הנסיונות להתקרב ל"חל"ים נהדפו באש האויב. כל מי שה-רים את הראש - נפגע.

"היו אלה רגעים נוראים", מספר נתן, "אתה יודע, כי הכוח שלך לכוד. אתה מוכן לעשות הכל כדי להצילו - ואיך יכול. חפרנו בחול בציפריים, כדי למצוא מסתור מהכדורים, ששרקו באוויר. לא האמנתי, שמישהו מאיתנו ייצא חי. האנשים היו פזורים בשטח - חוליות חוליות - ומרגע לדגע גדל מספר הנפגעים".

בצוות ה"חל"ים של נתן נמצא דוד ("דודו") אה-רון, מגבעת חיים. הוא הגיע למלחמה יחד עם אחיו חנוך, ששירת ביחידת-הסיור של הגדוד. באותו זמן לא ידע נתן, כי חנוך נמצא בכוח הלכוד של גדעון הלוי.

למראה הפגיעה באחד הלוחמים שצנח על החול, התרומם דודו ופתח בריצה לעבר הפצוע. הוא העמיס אותו על כתפיו, בדרכו בחזרה נפגע

מכרור - ונפל.

האיש המצרית הוסיפה לקטול בצנחנים. עמיר יעל אקסלורוד, מפקד פלוגה, שנשאר לחפות כדי לאבטח את הנסיגה ופעל בקורדרות מזויזים, נפגע ונהרג.

בתוך התופות, כאילו אינו מוטרד מן האש, תימר דן נמרוד שרון, והגו של נתן, אף הוא מבית-השיטה, את הוחל"ם שלו בדרך החוצה. פגיעת בוזקה בדופן הוחל"ם לא הרתיעה את נמרוד, שהמשיך להתנהג כאילו הוא נמצא במרכזה של אוטוטרדה, ולא בלביבה של התופת.

בבוקר, כאשר נחלצו הוחל"מים מן השטח, לא האמין נתן למראה עיניו: מן הכוח נשאר שרידים בלבד. הרופא ד"ר נפתלי הירש, החל מיד לטפל בפצועים ולהעבירם לעורף.

נתן המשיך במאמצים לחלץ את גדעון הלוי ואנשיו. הוא הזעיק טנקים ואמר למג"ד: "יש לי חברה בפנים. מוכרחים לחלץ אותם".

הטנקים החלו לנוע. ברגע שנתגלו על-ידי המצ"רים, נורה לעברם מטר טילים - וההסתערות נבלמה.

אמנון, מפקד פלוגת טנקים, שהשתתף בהסתערות, מספר: "לא אמרו לנו, שעולים על החווה הסיינית, רק התחלנו לנוע על הציר - וחטפנו מטח דציני של ארטילריה. נכנסנו לתוך מחפורות ופתחנו באש, המצרים ירו לעברנו עשרות טילים, קיבלנו פקודה לחלץ את הצנחנים והתחלנו לרוץ לעבר 'החווה הסיינית'. בכל פעם שניסינו להסתער, קיבלנו מטח טילים. בתוך התעלות החפורות לרוחב 'החווה' זיהינו מאסות של אנשי חי"ד עם טילים. בהסתערות הגענו עד סמוך לתעלות. ירינו פגזים, כאילו היו סדטייתחמושת של נשק אוטומטי. 'סגאורים' ו'שמלים' דדפו אחרינו - וניסינו לחמוק מהם. זו היתה משימה בלתי-אפשרית. ממש טירוף. לא הצלחנו לחלץ את הצנחנים הלכודים".

השידור האחרון

בשעות הבוקר המאוחרות ידע נתן, כי סיכוייהם של גדעון הלוי ואנשיו להינצל קלושים. הוא הכיר היטב את כל האנשים, שהיו עם גדעון, בהם שמשון כוכב, מוזתיקי יחידה 101, את ישראל שינדלר, שקיבל צל"ש-דמטכ"ל על מעשה-גיבורה בקרב לשיחרור ירושלים, במלחמת ששת הימים ואחרים. הוא העריך, כי מצבו של גדעון הלוי קריטי; שכן, בשידורו האחרון, לפני שנטש עם אנשיו את הוחל"ם, דיווח על נפגעים. מעדויות של אנשי זחל"ם אחר, שהצליחו להיחלץ, התבררה התמונה: גדעון ויתר הלוחמים, שלא נפגעו סירבו לנטוש את חבריהם הפצועים. (מתחקיר, שנעשה בשטח אחרי הקרב, התברר כי גדעון הלוי ניסה לארגן נסיגה

מסודרת עם הפצועים. הוא הציב שתי חוליות עם מקלעי מא"ג כדי לחפות על הנסיגה. תוך כדי דילוג לאחור, סגרו עליו המצרים עם כוחות שריון. בקרב שהתפתח נפלו כל אנשיו.

"באותן שעות גורליות", מספר נתן, "חשבתי שאי-סור לנו להרפות ועלינו לנסות לחלץ את ה-אנשים. אך ידעתי גם, כי כל נסיון נוסף, בתנאים הקיימים בשטח, כמוהו כהתאבדות. לא ידעתי, איזו השלכה תהיה לצעד זה או אחר, שאבצע עם היחידה. זו הרגשה נוראה לאבד חברים רבים כל-כך בקרב, שבו לא השגת את המטרה שהצבת לעצמך. כיום אני משוכנע, כלאהקרב שלנו לא היה לחינם. התבררה ואני מרגישים, שלא נלחמנו סתם על פיסת-קרקע. בכך שהחוקנו כל הלילה את המצרים במיתחם וניהלנו עימם קרב, מנענו מהם לפרוץ אל ראש הגשר בדוויר-סואר".

בשעות הבוקר המאוחרות, כאשר נאספו שרידי הכוח מחוץ לטווח האש המצרית, ביקש נמרוד לרוץ, נהג הוחל"ם, לשוחח עם נתן בצד. נמרוד בישר לו, כי אחיו, יחיאל, ששירת באותה יחידה נפל בקרב. נתן היה המום. נמרוד, חברו למשק, ניסה להרגיע: "זו מלחמה, זה לא משחק, יש מחיר. צריך לשלם וללכת קדימה".

ימים ספורים אחרי שניחם את נתן, נפל נמרוד בקרב, ממערב לתעלה.

הכוח של נתן - ששכל בליל הקרב ב"חווה הסיינית" 24 לוחמים ו-18 מאנשיו נפצעו - יצא אל מחוץ לטווח האש-לשם-חתארגנות לקראת קבלת משימות חדשות.

במקביל לנסיונות ההסתערות של הצנחנים, המשיכו הטנקים של א. להלוט במצרים ש"בחווה הסיינית".

"היתה לנו הרגשה, שאנחנו הולכים בקיר של פלדה", מספר קצין שריון, "בכל פעם שהיינו עולים עם הטנקים, צצו מתוך התעלות לוחמי חי"ר, עם טילים וירו בנו. ירינו בהם מהמקלעים ומתותחי הטנקים. קצרנו בהם והרגנו עשרות. במקרים רבים דדסנו אותם בשרשראות הטנקים. אבל תמיד הופי"א אחריים במקומם, עם טילים ביד. בכל הסתערות איבדנו אנשים וטנקים. לאורך הציר בערו טנקים שלנו ושלחם, לעתים במרחק מטרים ספורים אלה מאלה".